

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 569/2016-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu V A V invest, s. r. o. v konkurze, Námestie SNP 3, Banská Bystrica, Waldviertler Sparkasse Bank AG, Sparkassenplatz 3, Zwettl, Rakúska republika, Všeobecnej úverovej banky, a. s., Mlynské nivy 1, Bratislava, a spoločnosti Europa SC ZV a. s., Námestie SNP 63, Zvolen, zastúpených spoločnosťou Matejka Friedmannová s. r. o., Svätoplukova 28, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Matejka, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 CoKR 5/2016 z 12. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu V A V invest, s. r. o. v konkurze, Waldviertler Sparkasse Bank AG, Všeobecnej úverovej banky, a. s., a spoločnosti Europa SC ZV a. s. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu V A V invest, s. r. o. v konkurze, Námestie SNP 3, Banská Bystrica (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), Waldviertler Sparkasse Bank AG, Sparkassenplatz 3, Zwettl, Rakúska republika (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), Všeobecnej úverovej

banky, a. s., Mlynské nivy 1, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), a spoločnosti Europa SC ZV a. s., Námestie SNP 63, Zvolen (ďalej len „sťažovateľka vo 4. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 CoKR 5/2016 z 12. mája 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že obchodná spoločnosť REAL IB, s. r. o., Námestie SNP 3, Banská Bystrica (ďalej len „dlžník“ alebo „REAL IB, s. r. o.“), konajúca prostredníctvom konateľa [REDACTED] doručila Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „konkurzný súd“) 22. decembra 2015 dlžnícky návrh na vyhlásenie konkurzu. Na základe návrhu dlžníka konkurzný súd uznesením sp. zn. 2 K 97/2015 z 5. januára 2016 začal voči REAL IB, s. r. o., konkurzné konanie.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 2 R 8/2015 z 29. decembra 2015 zastavil reštrukturalizačné konanie voči spoločnosti V A V invest, s. r. o., Námestie SNP 3, Banská Bystrica (ďalej len „úpadca“), začal konkurzné konanie a súčasne vyhlásil konkurz na majetok úpadcu a ustanovil za správcu konkurznej podstaty spoločnosť Reštrukturalizácie a konkurzy RS, v. o. s., Rimavská Sobota (ďalej len „pôvodný správca“). Do konkurzu na majetok úpadcu prihlásili svoje pohľadávky sťažovateľka v 2. rade v celkovej sume 12 081 334,68 € a sťažovateľka v 3. rade v celkovej sume 14 090 033,27 €. Uznesením konkurzného súdu sp. zn. 2 R 8/2015 z 28. apríla 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 85 zo 4. mája 2016 bol pôvodný správca odvolaný z funkcie správcu úpadcu a za nového správcu bol ustanovený sťažovateľ v 1. rade.

4. Zo sťažnosti ďalej vyplynulo, že *„Pôvodný správca po svojom ustanovení do funkcie z verejne dostupných zdrojov zistil, že vyhlásením konkurzu... nezanikla účasť úpadcu V A V invest v obchodnej spoločnosti REAL IB, ktorej obchodný podiel tak podlieha konkurzu vyhlásenému na majetok úpadcu V A V invest (V A V invest je jediným spoločníkom spoločnosti REAL IB). Ďalej Pôvodný správca zistil, že štatutárny orgán*

obchodnej spoločnosti REAL IB podal dlžnícky návrh na vyhlásenie konkurzu, a to aj napriek tomu, že obchodná spoločnosť REAL IB podľa účtovnej závierky zostavenej ku dňu 31. 12. 2014 nebola predĺžená a nešlo tak o plnenie zákonnej povinnosti podľa ust. § 11 ods. 2 ZKR. So zreteľom na zákonný príkaz ochrany majetku podliehajúceho konkurzu... tak dňa 13. 01. 2016 Pôvodný správca konajúci v mene úpadcu V A V invest ako jediného spoločníka v súlade s ust. § 132 ods. 1 ObZ rozhodnutím jediného spoločníka odvolal [REDAKOVANÉ] z funkcie konateľa obchodnej spoločnosti REAL IB a za nového konateľa ustanovil p. [REDAKOVANÉ]. Nový štatutárny orgán spoločnosti REAL IB zbral dňa 14. 01. 2016 návrh na vyhlásenie konkurzu späť.“.

5. Konkurzný súd rozhodol o návrhu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „nový konateľ dlžníka“) uznesením sp. zn. 2 K 97/2015 z 18. januára 2016 tak, že konkurzné konanie proti dlžníkovi nezastavil, keď dospel k záveru, že návrh na vyhlásenie konkurzu bol vzatý späť neoprávnenou osobou. Podľa názoru konkurzného súdu „z ustanovenia § 44 ods. 1 ZKR vyplýva, že správca koná za úpadcu výlučne vo veciach týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu a v iných veciach nie je oprávnený za úpadcu konať, t. j. nie je oprávnený napr. odvolávať a menovať konateľov spoločnosti“. Proti označenému uzneseniu konkurzného súdu podal nový konateľ dlžníka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie konkurzného súdu ako vecne správne potvrdil. Uznesením konkurzného súdu sp. zn. 2 K 97/2015 z 2. júna 2016 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 110 z 8. júna 2016 bol následne vyhlásený konkurz na majetok REAL IB, s. r. o.

6. Sťažovatelia nesúhlasia so závermi napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd „(i) dospel k arbitrárnemu popretiu jednoty zložiek obchodného podielu, čím sa významne odchyľil od doterajšieho chápania obchodného podielu ako predmetu právnych vzťahov, (ii) odňal správcovi oprávnenie a povinnosť výslovne upravenú v ZKR spravovať majetok úpadcu počas konkurzu až do jeho speňaženia a tak aj veriteľským orgánom zákonné právo zasahovať do výkonu správy tohto majetku zo strany správcu a (iii) vyložil zákonné ustanovenia ohľadom rozsahu oprávnení správcu konať vo veciach týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu ústavne nekonformným spôsobom“.

7. Podľa argumentácie sťažovateľov „*Odpretím oprávnení správcu vykonávať práva spoločníka v dôsledku rozštiepenia obchodného podielu na jeho majetkovú a nemajetkovú zložku... tak došlo v priamom rozpore s ust. § 40 ods. 2 a § 86 ods. 1 ZKR k odňatiu práva a... tomu zodpovedajúcej povinnosti správcu spravovať majetok úpadcu podliehajúci konkurzu a ohrozeniu základného účelu ZKR, ktorým je najvyššie možné uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok.*

... práva spoločníka označované teóriou ako nemajetková zložka obchodného podielu prechádzajú vyhlásením konkurzu na správcu, nakoľko bez oprávnenia správcu kontrolovať a riadiť dcérsku spoločnosť nemožno dosiahnuť účel sledovaný ust. § 86 ods. 1 ZKR. Výklad Odvolacieho súdu, ktorý správcovi priznáva výlučne oprávnenie previesť majetok podliehajúci konkurzu v rámci speňažovania na tretiu osobu, nemôže vzhľadom na účel ust. § 86 ods. 1 ZKR obstať.

... Z ústavnoprávnej perspektívy bol Odvolací súd povinný uplatňovať metódu ústavne konformného výkladu ust. § 40 ods. 2 a § 86 ods. 1 ZKR, ktorú však Odvolací súd v posudzovanom prípade celkom zjavne neuplatnil, v dôsledku ktorej skutočnosti došlo k porušeniu základného práva Sťažovateľov na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“.

8. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„I. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoKR/5/2016 - 100 zo dňa 12. 05. 2016 boli porušené základné práva Sťažovateľov upravené v čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoKR/5/2016-100 zo dňa 12. 05. 2016 a uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 2K/97/2015-112 zo dňa 02. 06. 2016 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľom priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 940,40 EUR, ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu Sťažovateľov..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Keďže sťažovatelia sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy namietajú, že krajský súd v konaní o späťvzatí návrhu dlžníka na vyhlásenie konkurzu vedeného konkurzným súdom pod sp. zn. 2 K 97/2015 napadnutým uznesením porušil ich základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou.

12. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Sťažovateľ musí teda namietat' porušenie svojich základných práv, pričom v spojení s konaním pred všeobecným súdom to prichádza do úvahy len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv (m. m. II. ÚS 3/05).

13. O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

14. Podľa § 24 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) účastníkmi konkurzného konania sú dlžník (úpadca), navrhovateľ a veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky (odsek 1). Až do vydania uznesenia o vyhlásení konkurzu môže do konkurzného konania prísť veriteľ, ktorý preukáže, že by inak bol oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu... (odsek 2). Účastníkmi konkurzného konania sú aj ďalšie osoby, o ktorých právach alebo povinnostiach sa má v konkurznom konaní konať; tieto osoby sú účastníkmi konkurzného konania pre tú časť konkurzného konania, v ktorom sa koná a rozhoduje o ich právach alebo povinnostiach (odsek 3).

15. Z citovaných ustanovení vyplýva, že účastníkom konania do vyhlásenia konkurzu je buď len dlžník, ak sám podal návrh na vyhlásenie konkurzu, alebo aj veriteľ (veritelia), ak je zároveň navrhovateľom, teda podal návrh na vyhlásenie konkurzu. Ak dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu sám na seba (na svoj majetok), do vyhlásenia konkurzu je spravidla jediným účastníkom konania. Až do vyhlásenia konkurzu sa veriteľ môže stať účastníkom konania, ak sám podá návrh na vyhlásenie konkurzu, ak podá návrh na prístup do konania (§ 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii)

alebo vstúpi do konania (§ 25 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Po vyhlásení konkurzu sa veriteľ pohľadávky, ktorá nie je pohľadávkou proti podstate, môže stať účastníkom konania len podaním prihlášky [§ 28 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (k tomu pozri ĎURICA, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. Praha : C. H. Beck 2012, s. 171 – 172)].

16. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd z obsahu sťažnosti, ako aj z obsahu priložených listín zistil, že účastníkom konania, výsledkom ktorého je napadnuté uznesenie, bol iba dlžník, ktorý vzal svoj návrh na vyhlásenie konkurzu späť, a následne podal odvolanie proti uzneseniu konkurzného súdu o nezastavení konkurzného konania. Sťažovatelia v období, keď krajský súd vydal napadnuté uznesenie, neboli účastníkmi napadnutého konania, teda v tomto období nedisponovali žiadnymi procesnými právami, ktoré by im vyplývali buď zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii alebo subsidiárne z Občianskeho súdneho poriadku, a teda z ústavného hľadiska ani základnými právami podľa ústavy a dohovoru, ktorých porušenie namietajú touto sťažnosťou. Sťažovateľ v 1. rade je správcom úpadcu, ktorý, ako to vyplýva zo sťažnosti je jediným spoločníkom dlžníka, teda úpadca je vlastníkom obchodného podielu v REAL IB, s. r. o. Sťažovateľky v 2. a v 3. rade sú z titulu nimi prihlásených pohľadávok účastničkami konkurzného konania vedeného proti úpadcovi. Postavenie sťažovateľky vo 4. rade vo vzťahu k dlžníkovi nie je zrejmé ani z obsahu sťažnosti, ani z obsahu jej príloh. Prílohou sťažnosti je nájomná zmluva uzatvorená 4. augusta 2015 medzi dlžníkom ako prenajímateľom a spoločnosťou EUROPA SC a. s., Na Troskách 25/14180, Banská Bystrica, ako nájomcom; v prípade nájomcu však zjavne nejde o subjekt totožný so sťažovateľkou vo 4. rade.

17. Keďže sťažovatelia nemali v napadnutom konkurznom konaní v relevantnom čase (v časti konania, v ktorej sa rozhodovalo o návrhu dlžníka na vyhlásenie konkurzu, resp. o jeho späťvzátí novým konateľom dlžníka, a v rámci ktorej došlo k vydaniu napadnutého uznesenia) procesné postavenie účastníkov konania, nemohli v tejto časti konania uplatňovať svoje procesné práva a plniť procesné povinnosti. Z tohto dôvodu nemohlo v posudzovanej časti konania dochádzať k porušovaniu ich základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 205/04).

18. Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovatelia v sťažnosti netvrdili ani nepreukázali svoje účastníctvo v konkurznom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 K 97/2015 podľa § 24 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a účastníctvo v označenom konkurznom konaní nevyplýva ani z nimi predložených listín. Tvrdenia sťažovateliek o tom, že napadnutým uznesením a následným vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka môžu byť ich práva dotknuté (v dôsledku znehodnotenia obchodného podielu úpadcu v REAL IB, s. r. o.), nezakladajú bez ďalšieho ich účasť v konaní, a tým možnosť porušenia základných a iných práv napadnutým uznesením krajského súdu.

19. Vychádzajúc z uvedeného podľa názoru ústavného súdu sťažovatelia nie sú aktívne vecne legitimovanými subjektmi vo vzťahu k preskúmvaniu sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu ani postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podali sťažovatelia, ktorí nie sú aktívne legitimovaní na jej podanie, ústavný súd sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou (obdobne pozri napr. II. ÚS 564/2011, IV. ÚS 5/2012, IV. ÚS 476/2013).

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2016